

Oglaši, priboslani itd.
tisku i računaju se na temelju
običnog cicala ili po dogovoru.

Novačni predhodnik, oglas id.
zadnji se raspisnicom ili poloz
nim post. Štečenicom. Šteču
na administraciju lista u Puli.

Kod narudžbi valja točno oz
natiči ime, prezime i najbitniji
polici predhodnika.

Tko list na vrijeme ne primi,
reka to jevi odpravljivat u
otvorenim pismom, za koji će
ne plaća posturina; "ako se iz
vana napisće „Reklamacija“.

Cakovnog računa br. 847-849.

Tiskom tiskare broj 38.

Odgovorni tiskar Josip Hain. — U nakladi tiskare J. Krmotić, drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 8).

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a neologije sive polkvarci“. Naroda poslovica.

Izlazi svakog četvrtka.

Netiskani dopisi se ne vrake.

Prepisani se poštarnim stoj.

10 K. u obliku

5 K. za seljake

ili K. 5 — od K. 2-50 na

pol. godine

Izvan carevine više poštarnih.

Plaća i stajala se u Puli.

Pojedini broj stoji to h., zao
stali zo h., koli u Puli, toli
izvan carevine.

Uredničtvu i uprava nalazi se

u Tiskari J. Krmotić i dr.

(Via Sissano), kamo neka se

naslovjuju sva pisma i pred
plate.

Živila Hrvatska!

Nisu još prošli težki dani, tuge i nevolje, što ih je na hrvatski narod u Banovini navukao zloglasni ban Khuen Hedervary, sada mađarski ministar. Još ima tisuća rodoljuba u tamnicu, još ima ranjenika, po holnicama, još vlasti prieki sud, a vojničto čuva mir nabodenim bajumentima. Još ima strahovanja, još nasilja i zuluma, još zastupnika — mameleuka i činovnika, neizključiv sudice, kukavica.

Ali u toj žalosti, u toj propasti, hrvatska su srca ipak odanula, potištene duše ipak se usdigle, kad je otisao iz Hrvatske najveći pjezin zlatorob, bivši ban. Dvadeset godina strahovlade i pokvarenosti, ubijanja žnačajeva i uvrišenja izdajstva, zatranja svake slobode i napredka na duševnom i gospodarstvenom polju — to je uspjeh Khuena vladanja; onog Khuena, koji je bio miljenikom Beča i Pešte, ali je ujedno usredotočio u sebi mržnju sviju Hrvata. A i ovo je nještvo, i to dobroga za naš narod: što u viečnom trvaju stranaka i pojedinaca nisu mogli proizvesti programi i novinarske razprave, eto došlo je po sebi, bez priprava i obistinila se opet ona stara: „nevola gola, najbolja škola“.

U vatri se zlato kuša, u borbi narod: a hrvatski narod Banovine, akoprem najžešće potlačen, gospodarstveno izsisan, duševno izmručen, dao je o sebi dostojna glasa. I to, može se reći, cieli narod, jer u sve ovo doba mučeništva nije nigdje bilo čuti glas u narodu u prilog tlačiteljima i zulumčarima. Policija, žandarstvo, vojnici — to su bili oslon vlastodržaca i njihovih silom il mitem prijatelja i pouzdanika!

A pošto krv nije voda, hrvatski narod u Banovini imao je prilike

ocutiti radost da nije osamljen: s skrom, bogne neće niti nama u Istriji jedne strane Srbi i Slovenci; s druge strane ni Riečina ni Utka, da se svi Hrvati, gdjegod ih ima, i na braćom bratima.

Čini se, ko da lebde nad nama okupu u stariim postojbinama i raztrešenih po svetu, ustali u pomoć budilicu: „Još Hrvatska ni propala“.

U kolu su svi Hrvati, svi južni Slaveni, gdje se govori naš jezik, po cijelom slavenskom jugu, zaori veni:

Krunje, Štajer, Korotanci

I Slavonija;

Bosna, Srbi, Istrijanci

Ter Dalmacija.

Eto u nesreći sreće: krv mučenika donila je plod; tudjin uzmiće, a narod se ujedinjuje.

Zivila Hrvatska!

Glavna skupština

„Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“

(Konac)

7. Škola u Bergudcu.

O toj jednoj školi bilo je dosta govora u posljednjem našem izvješću. Ve

likim naporom i silnim žrtvama sagradili su vredni Bergudčani u svom selu školu i stan za učitelja i to sve po nalogu c. k. sk. oblasti. I bit će tomu već od prilike punih 8 godina, što ti dobri ljudi čekaju,

da ih zemlja dade učenju. Ali sve uzad

Naše ravnateljstvo ogorčeno s toliko nepravde, postalo je privremeno u Ber

gudcu svoga učitelja Josipa Svetišića, koji je bio inače opredijeljen za Stokovec. Taj je ostao u Bergudcu cijelu godinu dana, te prije nego li ga naše ravnateljstvo odanje maklo, obratio se na c. k. sk. oblasti u Trst, s molbom, da već jednom poslaže

svoga učitelja na onu školu. Ali odgovor nema — i tako onaj dobri puk mora da i danas gleda na pustu zgradu, koju je

on podigao tolikim mukama i žrtvama. I

taj puk ne pišta drugo ne učitelja — drugo

je on sve sam priskrbio, i eto ni toliko

mu nedaju, premda plaća porez i u novcu

i u krvi. I kad mladoga Bergudčana koji

bi bio tako rado naučio čitati i pisati, kad

mađadići otkinu od domaćega ogušta

i dovedu pred njemačkoga kaprala, da ga

„muštra“, onda će se carski ljudi čuditi i

rugati njegovu neznanju, onda će se na

siromuša dečka nabacivati „uvredama na

u ropotarnici bedastoča, to lje nije ni pametno ni koristno za jednu c. kr. gimnaziju? *

U ostalom naše gimnazije spadaju u čuđovate stvari. U Puli, u Trstu, u Gorici podržavaju njemačke gimnazije, može se reći, za izključivo talijansku i slavensku djecu. A čemu i zašto? Jer naši vlastodržci trebaju polutana, duševnih enuha, narodnih janjičara.

Ovi isti vlastodržci, n. pr. zahtjevaju, barem gdjegod „za fintu“, da namjestenici u raznim strukama javne uprave dolaze poznavati jezike, koji su običajni u dolinom okružju: a u školama, kakve su navedene gimnazije, neće da uvedu obvezno učenje istih jezika. Odkud će mladež naučiti drugi i treći jezik, ako joj se za to ne da prilika u gimnaziji?

Naši dobri susedi Talijani misle, ko i vlasta, s glavom u vreći: kad, jim se kaže, neka uče hrvatski, naskoči bicsni, a kad vide da jim radi nepoznavanja hrvatskoga jezika nije dano stogoder postići,

lude, jedni i drugi!

U stariju vremena nisu ni Talijani u Istriji mrzili toliko naš hrvatski jezik: u gradskim crkvama čulo se je propoviedi i molitve hrvatske, a u običajnim vičnicama nije bilo prigovora, ako je koji seoski župan govorio hrvatski; pač, latinska gospoda su rado nagovarala svoje seoske kumove u hrvatskom jeziku. Danas na

suprot vlada prava mržnja: nekojim gradskim „frakalasima“ mučno je i čuti hrvatski govor, a još mučnije viditi hrvatski napis. Oni će n. pr. tripli, da u Trstu bude i njemačkih i židovskih i turskih i grčkih i vrag si ga zna kakvih još napis, ali oboriti će se same na slovenske: isto tako u Puli, gdje je nemjstvo već sve prekrilo, grizli će se samo proti hrvatskim.

Za sve oto imamo dva glavna uzroka: našu mlojavost i vlastin sustav.

Naša mlojavost je u tom pogledu običnita, a baš skandalozna gdje nam je

zivajući ga „hrvatskim varvarom“, onda će mu, tomu mladiću, onaj njemački kapral psovati i starca oca i staricu majku, jer da ga tobože nisu ničem naučili — kao da ti ubogi starci nisu učinili sve, što su mogli?

Međutim neka znadu vredni Bergudčani, da naša ravnateljstvo nije ni časa smetnulo s vida njihove škole i sve što se bude dalo učiniti, da se udovoli njihovoju pravednoj želji — učiniti će se.

8. Nove družbine zgrade.

Ali naša je družba u potonje vreme pomaknula i drugud svoj barjak. Eno je i u Labinskoj občini — na obala raskognjala u liepom Vlakovu. Tu u tom mjestu sagradila je naša družba krasnu i ponosnu zgradu u kojoj danas podučuje učitelj uzdržavan od zemaljskih šk. zaklade.

Tako je naime bila već od prije si stemizovana škola s hrv. naúkovnicim jezikom, i c. k. sk. viče je usprkos protimbi sa strane zem. odbora namjestio na tu školu javnoga učitelja. Na taj bi način imale oblasti postupati i drugud gdjegod to traži zakon i pravica, pa bi se brzo stalo na kraj talijanskoj bezčojnoj baha tosti.

Velikim je oduševljenjem puk u Vlakovom doštekao otvorenje svoje škole. Tom nam je prigodom pisao od onud prijatelj ovo: „Ist starci iz ciele labinskje okolice nisu nikada vidjeli takovog slavlja ni tako naroda sakupljenog u sv. Lovreću.

Narod je vratio već od rane zore, sve dok nije počela svetostan. Crkva i prostor oko nje, sve je to bilo prepunjeno — tako da narod nije znao, kamo bi se smjestio.

Hvala milom Bogu, čitamo u tom pismu, i veleslužnjoj družbi sv. Cirila i Metoda za Istru na tolikoj dobroti! Narod sada ne govori nego o školi, a tako i djeca, kojih se već prvi dan upisalo 132!

Kod gradnje te škole od velike je potreba našemu ravnateljstvu bio zupeupravite u sv. Lovreću, veleć. Ferdo Herdy. Bog ga pozivio!

I našoj vrednoj braći u Malom Lošinju spremi naša družba krasnu jabuku. I tamo će se za koji mjesec dizati liepa zgrada, u kojoj će se tamošnji naš pojmladčevati od iznardođivanja.

Izm tog je naše ravnateljstvo potidelio boljunkoj občini za gradnju škole u Pazu podporu od 6000 K. a odlučilo je dati i za gradnju škole u Sušnjevici pri pomod u iznosu od K. 3000.

puk u većoj pogibelji raznarođivanju zbog blizine tajnjeg, jačeg elementa. Imaju ljudi, koje brojimo u naše bolje, pa će pisati svoje stvari, sastavljati podneske na oblasti itd. talijanski. U gradovima takvi ljudi zaborave još više na svoju narodnu dužnost te odnarođuju sami svoju djecu. A kad mlojavost postane izdajstvom, bedastim prkosom, gdjegod lopovštinom, tad je još gore: eto Vrprince, eto Tinjana, eto Lcavrana i Mošenica, eto Kansanara i Sanvičenti, eto Osora uz Nerezine itd.

Kako će se Talijani zaljubiti u naš jezik, kad ga sami naši ljudi bacaju pod noge?

Što čini u tom pogledu vladin sustav, dosta je spomenuti, da obično sinovi austrijskih birokrata izrastu i буду odgojeni u smislu najžešćeg iridentizma; jerbo među Talijanima, pa bili oni stoput c. kr. ljudi, prezreni su najviše oni, koji ne simpatizuju s „patriotickim“ (che c'intendiamo!) idealima.

A naša družba podstiče osim toga i
nep broj dječaka, koji se kame posvetiti učenju
težakom stalištu, pa i naše primopredome
dječko društvo u Pazinu prima od nje iz-
dašnju pomoć.

9. Sjednice ravnat družbe

Da u kratko ponovimo: Naša družba
imade danas 9 vlastitih sk. zgrada. U veće
zgrade smješteni su učitelji, uzdržavac i ed-
zamjaljskih sredstava, dokim naša družba
plaća najmanju za tri svoje škole.

Sve te naše škole jedno su djeluju-
zabavljaju u Malom Lošinju imade više
13 razreda sa 13 učiteljskih skola. Te škole
i mnogobrojni drugi podnesi, mojbe, za
podporu, pa i naša Irgovacka poduzeće
daju našemu ravnateljstvu toliko posla, da
mu ga je jedva moguće smoci u ono svojih
26 očekovanih sjednica.

Još nam je pod konac ovoga izvješća
proběti sl. skupštini, da je naše ravnateljstvo
odaslalo presv. gosp. družbinom
pokrovitelju družbe. Vitezicu brzjavnu če-
stiku prigodom 80-godišnjice njegovog na-
rodjenja, a to isto učinilo je i presv. bi-
skup Strossmayeru prigodom njegovog
jubileja.

"Festina lente!" — kazao je u jednom
od svojih predsjedničkih govorova naš pre-
sveti gosp. pokrovitelj: — Polako naprič!
geslo je, što je i prošloj upravnoj godini
vidilo naše ravnateljstvo dajući i dalje.
Isto se polako, što se obzirom na skromna
družbina sredstva brže nije moglo.

I za to, ako se je i postiglo po kojim
lijepli uspjeh, ipak se od glave naroda na-
šega nije još ni izdaleko odvrnula opas-
nost koja mu nemilo prijeti. Još uvek
vreha na njegov drzoviti stoljetni mu-
čitelj, još uvek mu seže za miličim maj-
činim jezikom a sezati za jezikom jednoga
naroda, znači sezati za onim, što je u
njemu najbolje i najutuvišnije: srce i
duša narodna.

Ali tu dušu i to srce valja očuvati,
otvarati ih valja našemu rodu i jednoj
domovini našoj. S toga se sama o sebi
namije svakome Hrvatu dužnost, da svim
silama radi na tome, da se temelji našoj
družbi što jače utvrsti. Treba začeti u koju
od naših škola, da se spozna zamašlost
misije, što je družba ima u narodu našem.
Tu se za punih 6 do 8 godina vodi živ
saobraćaj medj životom i sladkom našom
rieci te podmladkom, koji će u velikoj
većini ostati vjeran plugu i motici. U tom
naraštaju treba tražiti jezgru života našega
naroda, koji je svoju veliku i silitu snagu
posvedio time, što nam se do sada uz-
držao. Krivo sudi, tko misli, da će obstanak
našega naroda Istri zavist jedino o tome,
budemo li imali nešto više doktora, pro-
fesora itd. Tu treba ići dublji i uhvatiti
se korenima, na njemu i oko njega raditi,
da nam klice što bujnoje izrastu, a onda
neka dodje razboriti i umni vršak, koji
će im dati, što no rječ "zadaju ruku".

Ima sijaset selja i omanjivih mjesto u Istri
u kojima nije a i ne bi moglo biti mjesto
ni doktorima, ni profesorima, a opet nije
razborito, da se oni ljudi prepustaju sami
svojoj sudbini. A tu je upravo poje, na
kome se razvija djelatnost naše družbe:
ona će u takva mjesto poslati svoje uči-
telje, koji će biti ne samo za djecu raz-
sadnici potrebitog znanja i prosvjete, već
i u narodu ići na ruku savjetom i podukom.
Od tuda veliko značenje naše družbe za

A "patriotički" ideali za Talijane,
kaže „L'Istria“, nisu za austro-ilijsko Pri-
morje, nego za „Venezia Giulia“ ili „De-
cima regione d'Italia“, jer hoće neće,
Istria je bila, jest i biti . . . dio Italije.
I to kužni talijanski listovi očito, bistro i
čisto, polemizujući carkinskim namještanjem
o povijesti, geografiji itd. naše zemlje.

Interesantna je ta polemika: ne to-
liko zbog poznate frivolnosti talijanskih
argumenta nego zbog postupka primorske
vlade. Ona bo svuda i u svemu promiće
interese talijanstva, dopušta da se širi ne-
pokvareni ireditizam, ne zabranjuje, ni
kakve manifestacije talijanskih težnja, koje
se izražaju u saborima, skupštinama, no-
vinama itd. — a hoće da kaže svoju sibu
u malenkostima jednog naziva. Komedijski!
Medjutim talijanski kralj prima deputacije
iz ovih krajeva ter se hvali da je
veoma dobro upućen o našim odnosajima,
dokim Njegovo Veličanstvo car i kralj u
Beču nesmije, shog državnih obzira, niti
primati svoje podanike Hrvate, da mu se
potuze.

Talijana treba slediti u ljubavi za
svoje!

Novi Jornaleto.

pa to još niste naučili, da ako diete ne
znaće da „la casa će reći, kuća, il maestro“

kulturu i a občas za mi javit život naših
bjedi u Istri, pa bi bilo akroz neumjetno
i upravo lakoumno poređivati i podre-
djivati našu družbu bilo kojem, pa mā
i tako važnom, državu, navlješto pe-
sak i drugu. Kako je sav naših hrvatskih
država bilo gradilo, kdo ne može do-
biti prigodu nečije državice. I u
tome može iščekati, da vratit se samo ve-
like paleme i u davljeno, čak i
svećenike napuštanju: da bi bila
sakupljena kroz i našu družbu po-
vezat po potrebitim matici i stogu.

I kad već govorim o toj prekrasnoj
materici ne mogu nećak mato ak-
tako tužno zgodice, koja je donikle za-
sjeća u život ove naše družbe. Negođe
pretri te godine i po započelo se gradnjom
družbene škole u Livadiama. Ondješas su
djeca pralila velikim odusevlenjem pri-
prave gradnje — dapaće, bilo ih je više,
koji su i kod gradnje pomagali.

Najvećima se u tome izticao mali
dečko od kakvih osam ili devet godina.
Njemu je bilo, kô da bi rado uskoriti
gradnju — toliko je bilo u njega češnje, a
da unidje pod krov te tako željkovanje
škole. I vidjelo ga se, kako po celi satove
i posudom u ruci trči k Mirni po vodi,
pa je nosi u jamu, u kojoj se gasilo vrapo.
No tu se dogodila nesreća: spotakla mu
se nogu i nevjoljivo se dijete strusilo u vrapo,
sto je u jami ključalo. Priskocići ljudi i
izvadili malis, iz jame i onako polumriva
ponesčke kući k za razveljenoj majci. Tu se
o njegovu uzglavlju kupili ljudi i velikom
tugom gledali u njega — maloga moče-
nika, pa da ga primire, govorili mu: —
Sve će to proći — i bol će minut — a
li će vedar i vesel u šku i u liepu
našu šku.

I malis, u otima kojega se već vrtela
smrт, gledao ih i tužno im se smješkao.
A kad nije htio da primi nekakav liek,
sto mu ga pružila majka, podiga se iz
taumognuta starac čovjek — približio
mu se i rekao mu:

Ali, dragi, ne uzmeš li liek, umrijeti
će — a za koga će onda biti liepa škola?
A malis okreuo lice k njemu i u
uzasnim mukama, što su izdizale sitno i
slabo njegovo tijelo, prošapta: —
A pa bit će za moga braću.
Meni je to priopovjedao onaj starac i
mi je reklo:

Kad sam to čuo, ja sam se povukao
u svoj kut i tamо sam plakao. — Po-
četio sam, da je ono diete reklo, nesto
jako veliko — i ja sam o tome najviše
premisljavao u času, kad smo ubogo diete
nosili na grobije — i od tada mi je ova
naša škola postala tako mila, tako draga,
kao da je sva samo moja.

Gospodo! iznesao sam ovo, da bude
na razmišljanje svoj našoj braći osobito
sada u času, gdje krv piše jednu stranicu
tužne povijesti naše.

I — eto ako bi koga od naših ljudi
u dopričanju žrtvata u prilog uživanog
cilja države naše, priečila kakova sebina
misao, neka se taj naš čovjek stoji kraj-
njih rječi onoga našega maloga andjelka-
mučenika. (Burno odobravanje i pljeskanje.)

DOPISI.

Iz Kanfanara početkom t. mj. U
prednjadnjem broju „N. Sl.“ čitamo da su
školska djeca iz Sošići došla u Rovinjsko
Selо na ciepljenje kozica, pjevajući talijanski. Žalostno! Božje mili, oni ljudi,
ne samo da ne umiju, već niti nečuju go-
voriti talijanski, osim kad idu u Rovinj,
a kad tamo, njihova djeca u „Leginiću“
šku! Zar nije to veliko profuslovje? Nije li to
prestup isloga naravnoga za-
kona, natiskivati šku u jeziku što ga
djeca ni najmanje nerazumiju? Talijani
umuju ovake pred našim pukom: Ta vi
zname svoj jezik, toga vam nije potreba
učiti, dajte svoju djecu u talijansku šku
nisi li to prestup isloga naravnoga za-
kona, natiskivati šku u jeziku što ga
djeca ni najmanje nerazumiju? Talijani
imejte kod kuće dvojezičnog sina i dvo-
struku korist. A nevoljan i bezazlen seljak
mu povjeruje, mislići, da je talijanskoj
gospodjiji njegovo zlo stanje veoma na srču,
i da se ona zauzimlju samo da ga zbilju
usreće; i on učini kako mu Rovinjac kaže.
Ali se je ipak koji pošten našao, koji je
Rovinjem odgovorio: Ta i vi poznate
svoj talijanski jezik, zašto ne biste prije
marili sa svoju korist i sebi prije pogno-
li si sagradili hrvatsku šku u Rovinju?

A neki im još rekao: Vi ste toliko učili,
pa to još niste naučili, da ako diete ne
znaće da „la casa će reći, kuća, il maestro“

kućelj. Il libro knjiga“, t. j. što na te-
maju svoga materinskoga jezika ne po-
znaće najjednostavnije. Što ozalud će on
kroz godine i godine grljati klupe i derali
će, te će to kolje da bude i krate pos-
to u dnu škole gdje vedeće vedeće
je još i drugih, koji su se tako
protivili radi toga da potecu
jude da će to biti hrvatsko — talijansko
škola, a hrvatski tonci su bili dali gener-
ale Kanfanar i Mouselli i Guča. To su
već dva dječaka, koji su dali i kanfanar
iz svog glasne talijanske stranke za
kruhom, te bi sada ljudi zapovjedati i
preostavljati cikl Kanfanar. Talijan Kanfanar,
kad nebi imao boljih i poštenijih ljudi
od one djevice, bolje bi bilo da sto kilo-
metara pod zemljom propadne. I ta dvo-
jica bi ljudi imati povlastice i u crkvi,
koja kano Lukačevu, ustanova iu veoma
smrdi, te bojeći se, da ne bi krov pao na
nje, drže je se veoma daleko; da pape po
njihovom invaziju nisu nikad pristupili
sv. sakramentima, od dana kad su se za-
konili ili tako. A takve ljudi biskup i nje-
goj vjerni najvoje slušali i uvažili; eh
sta čete, nisu Hrvati i to je dosta, pa su
im bili odmah dali i talijansku svibjanjsku
pobožnost. Buduć da je puk neprestano
imrijlio i opetovo kod župe-upravitelja
prosvjedovao proti takvoj sablasni u crkvi,
kakve se do onda nije nikad čulo, da se
povrati puku pobožnost kako ju može
razumjeti i kako je bila i prijašnjih go-
dinah, morao je naš vredni ondašnji ka-
pelan obratiti so na biskupiju, kad im to
nije mogao ništa htjelo dati župnik. I
tako tek se je zadovoljilo želji cicloga
puka, koji sada mnogobrojno polazi onu
pobožnost. Ali buduć da je i biskupu bila
na srcu ona talijanska pobožnost, nije ju
htjelo ukinuti, kako bi bio morao, nego je
onu dvojicu opredio drugi sat, što je
veoma uvredilo njih dvojicu, koji su do
nisu nikad vični odmicatori pred pukom,
da pape ni pred Bogom, i s toga se raz-
drili i na Majku Božju te ju zapustili.
Nu biskup ih nije htjeo za dug vreme
ostaviti same bez pastira tako ozalošćene,
te im obeća proroka utješitelja, i poslje
im uzorna kapelana, čistoga Talijana, koji
je prijateljevati s onom dvojicom. Biskupe,
biskupe, kad bi ti spoznao veličinu svojih
grijeha proti hrvatskom puku, odmah bi se
zatvorio u samostan i sam si naložio težku
pokoru. Zar je ono svećenik za Kanfanar,
kad ne pozna ni rječ hrvatske, zar će on
obavljati svoju dužnost, ili će možda onaj
tirolski propovjedati drugu, nepoznatu vjeru
zadahnuto ireditizmom?

Hvala ti, nećemo takvih ni biskupa
ni pastira. Čujte ljudi, koji žive u 20.
vječku, vječku prosvjete, eto jedan katolički
biskup, potomak rimskog naobraženog na-
roda, silje jednoga talijanskoga svećenika,
koji nepozna ni rječ hrvatske u župu čisto
hrvatsku! Čujte, velim i zgrajajući se, jer
se to ne dogadja niti u Africi medju cr-
ćima. Šta rade oni pitonici u konviktu u
Kopru? Zar neće hrvatski jezik. Sto
velim, uče? Bože sačuvaj kada bi se onđe
stalo samo jednu rječ hrvatsku. Na to
strogoo paze oni predpostavljeni, koji vole
vraga nego Hrvata. I taj je zavod ustanovio
jedan biskup Hrvat, i kako kažu tu se ne
vidi niti njegove slike; sad podupirajte vi
Istrani Hrvati taj konvikt. Isti svećenici
bi morali ustati proti takvom zavodu. Ali
sto kažem? Gdje su svećenici koji bi
jednom ustali proti tomu zavodu i očito
nepravdi? Ono malo što ih je, razštrkani
su po kapeljanjih i po zabitnih mjestih
te moraju tamo čamili nezna se radi kojih
grijeha, a kad bi samo digli svoj glas da
pomognu tužnom narodu, već bi letelo
suspenzije i ekskomunikacije, kako to po-
kazuje izkustvo, dočim su oni, koji zapre-
maju bolja mesta, biskupovi pokorni služe-
bici. Oni svećenici, koji na svaki i najnepraved-
niji biskupov predlog i zahtjevu klimaju,
makari bili i iz Afrike. Predpostavljeni su
uvek i svemu domorodcem. Buduć da
naši djaci, premda bi imao biti mnogo
veći, jer u ono sto Talijana i 39 Nje-
maca ubrojeno je mnogo naših, košto
su, pa makar stoput rekli da nisu, i oni

ih drugdje, a to osobito u Italiji i Trentu
te ih mani najboljim mjestima, a svoje
svećenike zapostavljaju, te domorodci mo-
raju se, kada je biskupi na poznaju jezika puka. Ta
nastojanje je samo jednoga Istrana kate-
holika. Ne zna mi koga svećenika rodoljuba
Hrvata da zapremi koje važno mjesto? Ovi
koji suudo kakvu dobru župu, na-
staje na svaki način da biskupu ugode,
mogu zanemariti i svoju svećeniku duž-
nost, same da zadrže svoje mjesto, i ne
neprije. Dve, nezajuci kako bi se bolje
faskali, uzdržavaju talijanske škole i po-
mažu raznaruđivati hrvatsku djecu, na-
utar lažiliberalcem a na vječnu Hrvatsku vjere
i moralu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda“
za Istru

Pogled po Primorju.

Puljsko - rovinjski kotar:

Imenovanje. Naš prijatelj i čestit
rodoljub g. Alfonso Legija pomoći činovnik
na c. kr. drž željeznicu u Polu imenovan
je ovih dana činovnikom i promaknut u
deseli činovnički razred. Vrednomu prija-
tiju naše srdačne čestitke.

† Ivan Mandžić pok. Ivana, rodom
iz Lobiroke, sudac u Doljoj Tuzli (Bosna),
umro je ovih dana iz duge bolesti, osta-
vajući četvero djece u dobi od 7—15 go-
dina. Prije tri godine umrla mu je i
vredna žena te su sada njegove sirote
bez oca i matre.

Izlučiv škole, bio je pokojnik otisao u
Bosnu te je tamo u raznim mjestima vršio
sudacku službu. Dobar Hrvat, ljubio je
narod, međ kojim je služio, a kad je
mogao, navraćao se u mišu s Lobiroke, u
pohode starcu otcu i braći. Žalimo pre-
ranu smrt (bilo mu tek pedesetak go-
dina) našeg sačešća bratu mu Antonu,
posjedniku u Lobiroke, kličemo pokojniku:
dobra. Ti se duša raja naučila, a tieluk
nek Ti bude lažna hrvatska zemlja!

Konac školske godine na hrvatskoj
pučkoj školi u Siani slavio se je u ne-
djelu, dne 12. t. m. Iza misa, odslužene
od vjeroučitelja veleć gosp. Polutnika, u
crkvi Majke Božje u Survam, skupilo se
dosta rodoljubnog občinstva u samoj skoli,
gdje je slijedio izpitivanje djece uz pri-
stupovanje odaslanika družbini gg. dra-
Gligorije i Zuccona.

Što nas najviše veseli, opazili smo
da su djeca zdrava i živaha, dočim isto-
dobno znaju održati najljepšu stegu. Pri-
zpitivanju se je pokazalo, da se djeca
dobro uče.

Ovom prilikom iztčemo, da će se bu-
duće godine naša škola pokazati tjesnom
za veći broj djece: da bi se makar uz
koju žrtvu, moralo skrbiti za veliku zgradu,
u središtu Pule. Konačno bi prepričali
nekim našim u gradu, koji još ne šalju
svoju djecu u hrvatsku šku, da to bu-
duće godine učine; a da ljudi ne budu
imrijali proti dotičnicima.

Državna gimnazija u Puli. Imali
smo prilike vidjeti „Program“ za školsku
godinu 1902.-1903. mjestne c. kr. državne
gimnazije. Iza ovečo radnje profesora
Maira („Auf alten Handelswegen“ ili „Pu-
tovanja Pythens-ova u zemlju janjara itd.“)
dolaze obrisni statistični podatci. Svi
djaci bili je ove godine 187, od kojih po
narodnosti bijaše: 39 Njemača, 48 Hrvata
i Slovenaca, 100 Talijana. Veseli nas broj
naših djaka, premda bi imao biti mnogo
veći, jer u ono sto Talijana i 39 Nje-
maka ubrojeno je mnogo naših, košto
su, pa makar stoput rekli da nisu, i oni

i njihovi otci s njima, n. pr. Štihovići, koja je stalno sastavljena s talijanskog narodno-političkog stanovništva. Ako je tomu i svá sila drugih. Ili je zar ovo krv talijanske, pravo je, da ju ministarstvo nije jasna i Njemačka?

Hrvatski jesik učelo je 49 dјaka; a talijanski 66: po našem mnenju morale bi se uvesti obvezno utjećje i jednog i drugog judeša na sve dјake, i te ne samo puljske, nego svih gimnazija u Istriji i Trstu.

Konservativno društvo u Premanturi. Opet je sagrađena jedna tvrđavica za nas pak: ustavovljenje je i našem solu "Konsumno društvo" po primjeru medulinskoga i županog, te je već počale dijelovati. Prvi upravni odbor bio je izabran ovako: Kazimir Mikulić, predsjednik; Mijo Ivaša, podpredsjednik; Luka Bogetic, Grgo Misković i Luka Ivaša odbornici. U nadzorni odbor su izabrani: Mate Premač, Martin Perić, Ante Ivaša. Neima dvojbe da će i premantursko društvo najbolje uspjevati, jedno s toga, što je udruživanje danasni dan prava i najveća pohoda za napredak puka, a druga s razloga, što su na celo društvo postavljeni vredni muževi, zauzeti svim stecem, za stvar.

Društvo broji sada oko pedeset članova, ali nade je, da će ih do godine biti još toliko, čime se nekoji osvjeđeće, da je u narodnom bolju najbolje.

Po dolini Raše — kako nam pišu iz Pičanštine — učinila je dne 7. t. m. voda ogromne štete, odnesav skoro sve jur pokoseno sieno i pokvariv i ono malo što ga je još ostalo. Sirota narod, sve tamo od Čepičkog jezera do Barbana pretrpio je težak udarac, izgubiv svu krmu za svoje blago i najbolji plod, što ga inače unovit.

Ele, vlado, koja zna za narod, kad treba zvati ljude pod pušku i utjeravati poreze — sad ti je doba, da narodu pomognes. Carske i občinske oblasti učinili će, nadamo se, sve što je nužno, a da se nestrati ublaži.

Pazinski kotar:

Koji izaziva u Pazinu — koji zastupa e. kr. vlast? Na dan Tisova je pazinska talijanska stranka pozvala glazbu iz Pule za procesiju. Iz procesije ista je rečena glazba kroz Pazin. Grad Pazin bio je zastupan većinom po „mulariji“ i e. kr. vlast po dvojici e. kr. činovnika i to u uniformi. Posto je prvi put sve dobro prošlo odmah za buduću nedjelju pripravili „Tombolu“ pa eto opet puljske glazbe. — Kako prvi put tako i sada — oko 6 sati posjeće podne prošla je glazba kroz Pazin, a za njom nješto „mularije“, i naravski par činovnika.

Na odlazku u večer pratila je svjetlina na kolodvor glazbu, te tamo počelo se po njihovu izazivati sviranjem izazovnih komada kao n. pr. Mrameo itd i vikati: Viva il jinazio italiano di Pisino, Viva la Lega nazionale, Viva l'Istria italiana i drugih poruga, a naravski kod toga prisustvovali su dјaci talijanske gimnazije i e. kr. činovnici a naime oni od e. kr. poreznog ureda i e. kr. pošte, a i sud i kapetanat bijahu zastupani, a redari su nehajno, mirno sve to gledali.

Dakle puljska banda je učinila svoju dužnost samo joj: preporučamo za drugi put da neizazivlje, a e. kr. činovnikom želimo bolje i svrštinije gospodare.

Porečki kotar:

Zakonska osnova. — odbijena. C. kr. ministarstvo poljopravlja izjavilo je, da nemože prihvati zakonsku osnovu zaštite poljopravlja proti zlobnom oštećivanju, izradjenu i predloženu od zemaljskoga odbora u Poreču.

Ta osnova morala je biti sastavljena pristupano i površno, kao što su sve slučne osnove istarskoga zemaljskoga odbora, pa zadobije radi toga malo koja privolu vlade ili potvrdu Njeg. Veličanstva. Takva je sudbina snasla i ovu poslednju osnovu

guravanje u iznosu od 35 h. za svaki 300 franaka označene vrijednosti.

C. kr. financ. ravnateljstvo u Trstu oglasuje: Popusti na zemljarini i kućarni, zatim sniženje glavne svote poreza od tečine i osnovne poreza, poduzeća, koja su podvržena javnom polaganju računa: Na temelju članka IV. incl. XI. zakona 25. oktobra 1898. l. d. z. br. 220 popusti i sniženje gospodarenih poreza utanajuće se, za godinu 1903. kako sledi:

1. Popust na zemljarini s 15%, a na porezu od najamnine i na razrednoj kućarni izuzmisi spostotni porez od prihoda kuća privremeno slobodni poreza sa 12½% državnog poreza. Taj popust se ne proteže također na nearane doklade, koje će se radi toga odmjeriti i ujeterati od cijelog državnog proreza bez odbjeka popusta.

2. Sniženje glavne svote poreza od tečine obavljeno u prijašnjim godinama u mjeri od 25%, ostaje u krijeosti i za teknu godinu.

3. Osnova poreza za poduzeća podvržena javnom polaganju računa, navedena u § 100, br. 1 i 5 spomenutog zakona, ostaje utanacena kao za prijašnju godinu sa 10% cijelog dohotka.

Sol za ribare. Poslednji „List za konk i naredaba“ od dne 7. o. m. priobude naredbu ravnateljstva finance od dne 15. junija 1903. br. 15.263, kojom se naznjava, da je carkom riešenom dozvoljeno ribarom našega Primorja i Dalmacije nabavljati bielu sol za soljenje morske ribe i drugih morskih životinja (raci, justozit.) za nižu već utanacenu cenu i u tolikoj mjeri, koliku ribari trebaju, nu pod nadzorom i pod uvjeti, koji su potrebni pa zaštiti monopolja (samoprodaje) soli. Na temelju te odluke doznačeno bješe međutim ravnateljstvo finance u Trstu godišnjih 3000 kvintala soli za ribare da se istu u slučaju potrebe prodaje ribarom iz grada i onim iz istar. obitelj. (ubrojivano i ribare na kvarnerskih otocima), koji su već sada nabavili sol za ribu u godišnjoj mjeri, opredijeljenoj za nižu cenu.

Od gornjih 3000 kvintala mogu u slučaju potrebe dobiti i drugi ribari iz občina, spadajući pod okružje ravnateljstva finance u Trstu, biele soli za soljenje morske ribe i drugih morskih životinja, za nižu cenu. Za sludaj, da ona 3000 kvintala godišnjih nebi bilo dosta, moći će ravnateljstvo finance dogovorno sa namjesničtvom u Trstu doznačiti ribarom od one soli, koja bi ostala na skladistu od koje prvašnje godine.

Razni prinosi.

Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru u Opatiji darovate preko naše uprave: Od 1. jula t. g. dopuštaju se poštanske putnice do iznosa 500 K u prometu sa portugezkim kolonijama: Angola, Kapverdski otoci, Guinea, Portugalska, Indija, Mozambique, Sr. Tomaž i Principe. Za odpravljanje napuštenih iznosa na portugalsku poštansku upravu do Lisabone plaća se međunarodna pristojbina za napuštenice, naime za prvi 100 kruna 25 h., za svakih 25 kruna i za svakih daljnih 50 kruna 25 h. Za odpravljanje od Lisabone do mjestu opredijeljenja plaća se posebna pristojbina, što se odtegne od dotične napuštenice. Ova iznosi po svoj prilici 30 h. za svakih 25 kruna. Želi poslužaći da nasevnik prima podpuni iznos, onda treba da dotično povisi iznos napuštenice.

Odsele mogu se u prometu sa britiskim kolonijama: Zlatni kraj, Grenada, Mauricij, Seišeli, Sv. Lucija, Sv. Vincentije i Sierra Leone poslužiti pisma vrednosti. U prometu sa britiskom kolonijom Zlatni kraj utanacen je najveći iznos do 1250 franaka, u prometu sa Seišeli do 3000 franaka, a u prometu sa ostalim gorazdenim kolonijama do 1500 franaka. Plaćaju se slijedeće pristojbine: Pristojbina za pisma, za preporučenje, i ona za osje-

Razlozi, koji su dra. Rezeka sklonili na odstop, vrijele zanj i nadalje. S konacnim prihvatom njegove ostavke odklonjeni su i poznati zahtjevi českoga naroda, koji bijahu i onako već vrlo skromni.

Vladi blizu stojeci listovi pišu, da kani ministar-predsjednik nakon ljetnih praznika opet stupi u dogovore sa Niemci, nebi li ih skloni na popust gledi českih zahtjeva i tako osigurao redovito parlamentarno djelovanje, u prvom redu rješenje nagodbe, carinskog cienika, obranbenog zakona itd.

Poznati sveučilišni profesor i česi radikalac dr. Mašaryk napisao je proti mladočeskoj stranci oštro brošuru, koja će izći za koji dan izpod tiska i u kojoj Šiba bezobzirno djelovanje mladočeskih zastupnika koli na domaćem tloci na državnom saboru. Niemci se pravom vesele, što im podaje česki politik oštro oružje proti zastupnikom českoga naroda, nu dvojimo, da će tim koristiti ni sebi ni svome narodu.

U glavnom glasilu mladočeske stranke probjeće zastupnik dr. Kramarčić, kojim navješta zastoku borbu proti Koerberovom ministarstvu. On kaže među ostalim, da su se umjereni česki zastupnici nadali, da će vlada ipak nješto učiniti za česki narod; u odlučnom času ali uvidje končano i oni, da se neimaju ničemu nadati od sadašnje vlade. Sada, poslije odstupu dra. Rezeka nestalo je svake nade. U Austriji nastupio je sada takov čas, da se radi o njezinu budućnosti. Vlada neima nagodbe, neima carinskog cienika, neima trgovackih ugovora i svega toga neće biti bez privole zastupnikal českoga naroda. Sada uvidjuj svi zastupnici česki, da je neophodno potrebiti nojskrainiju i najodlučniju borbu proti politici dra. Koerbera.

Hrvatski listovi iz Dalmacije pišu, da sniju splitski rodoljubi sa narodnim zastupnikom i natelnikom Milićem na čelu narodno organizaciju, koji bi se imao započeti čim stupe sva hrvatska stranke u jednu. Organizacija bili će tako zasnovana, da bude u neku ruku pravo narodno viće, koje će imati i svoj narodni ured. Kad budemo jedna hrvatska stranka — piše starina Milić — nestati će posruda razcjepljenosti, nesloge i razlike mišljenja. Tako ćemo utri put i približenju braće Srba.

Službeni list hrvatske vlade javlja, da će odstupiti predsjednik natašarjev odjela g. Krajković, koji zastupa sada bana. Njega bi imao zamjeniti zastupnik dr. Šumanović. Novi ban nastupiti će službu ovoga čedna. Neke novine pišu, da će odstupiti i predsjednici pravosudja Klein i onaj nastave profesor Pavić. Mjesto prvoga da je ponudio ban Pejačević sveučilišnomu profesoru i zastupniku dr. Vrbanicu, koji da je to častno mjesto odklonio. Predsjednikom nastave imao bi postati sveučilišni profesor dr. Pliverić.

I Varaždinske županije stižu iz nova vesti o pobunaru onamošnjeg pučanstva, koje nije podnipošto zadovoljno sa došašćem novoga bana, i sa njegovim izjavama. — Prošle subote navalilo je množstvo u Ivancu na žandarsku postaju, zahtjevajući da se na njoj izvjesi narodna troboja. Nadošlo vojništvo, hoteći da razpreši množivo, pucalo je i usmrtilo jednoga, težko ranilo trojicu, a ozledilo osam njih. — U Kelemenu su seljaci prošle nedjelje izvješili na župnu crkvu hrvatsku troboju. Kad je vojništvo i redarskih hajela da zastavu skinie, seljaci se opriješe; vojništvo je tad, na kapetanovu zapovjed, rabilo bajonetne, te Blaž Kovachević i Stjepan Janović proburani su strane na stranu, a više seljaka bilo je težko ranjeno. — Na Belcu, u Bednji, i drugdje po Varaždinskoj županiji bilo je protumadžurionskih izkaza i krvavih sukoba sa vojništvo. I u Zagrebu sve još nešto vrije. Predprošle noći pukle su dve dinamitarde, a juče već treća!

Cra. Gora.

Njemačke novine, koje pišu riedkokad povoljno o maloj kneževini, donose u zadnje doba čudne vести o Knezu Nikoli i o njegovoj vladi. Knez Nikola, da kani proglašiti naslednikom priestolja drugog sina kneževica Mirka, jer da prvi sin kneževic Danilo neuživa ugleda u narodu. Ta vesi, da je prouzročila veliku uzbudjenost u čitavoj kneževini.

Osim toga, da su Crnogorci nemilo iznenadjeni što je knez odustio nekoje starije ministre i državne savjetnike. To je doduše istina, ali to su većinom stari muževi, koji služu 30—40 godina svojoj domovini i koji da su želi sami počita. Ove vesti biti će dake po svoj prilici preljerane, a pravi urok nezadovoljstvu naroda valja traziti u velikom siromaštvo nizgug pucanstva.

Srbija.

Kralj Petar primio je ovih dana u svećanoj audienciji izvanrednog ruskog poslanika i ministra Čarkova, koji je predao kralju u prisutnosti ministra izvanjskih posala vjerodajnicu ruske vlade. Ruski je poslanik pri tom izjavio, da mu je prijutna dužnost uvjeriti kralja o osjećaju iskrene prijateljstva svoga vladara prema kralju i njegovom narodu, neglasujući kako povjestačke svezne, koje postoje između Rusije i Srbije posvjetodatavaju narodni značaj tih osjećaja. Kralj je na to izjavio, da je dubok tronut i zahvalan na osjećaju ruskog cara, te da neće sa svoje strane ništa propustiti, da što bolje odgovori tim osjećajem. Tomu koraku ruske vlade vesele se srpski politički kružovi, te se nadaju, da će i ostale vlasti čim prije sa Srbijom uzpostaviti prijateljske diplomatske odnose. Po izričnoj želji kralja Petra ukinuta je u Srbiji cenzura za inozemske liste. Tako će ti listovi od sada bez ikakve zapriče dolaziti predbrojnikom u Beogradu. Vlada je imenovala generala Grujića predsjednikom državnog senata a na njegovo mjesto postoji kao poslanik u Carigrad bivši ministar predsjednik Gjoka Simić.

Razne vesti.

Bolest sv. oteca. Zadnjih dana, reč bi, da je krenula bolest pape Lava XIII. niješto na bolje, ali je njegovo stanje još uvek takovo, da se je bojati od časa do časa, da bi moglo krenuti na gore i prekinuti nit njegovom dragocjenom životu.

Posebno izdanje „Giornale d'Italia“ od 12. jula, javlja, da je papino stanje sveudjilno ozbiljno, makar da se od tri dana opaži okret na bolje. Tomu se ni lečenici nisu nadali. Jedan od lečenika dopušta, da bi papa mogao ozdraviti, ali dr. Lappone drži, da su te nade vrlo slabe usled starenosti i slabosti papine, te da se mora od dana do dana očekivati katastrofa.

Dobrotvor naše „Družbe sv. Cirila i Metoda“. Poznati dobrotvor hrvatskoga naroda, presv. g. Pavao Gugler, biskup u Zagrebu, podio je našoj „Družbi“ običajni dar od 200 kruna povodom blagdanu sv. apostola Cirila i Metoda.

Dočim se ovim zahvaljujemo najsrdačnije odličnomu svećeniku i redoljubu u ime naše školske dječice, izrazujemo toplu želju, da bi još dugo naša „Družba“ uživala ovakvu podršku od presv. gosp. biskupa!

Skupština družava za gradnju zborne crkve bl. D. Marije na Trsatu. Spomenuto družvo obdržalo je dne 10. svibnja svoju godišnju skupštinu, koju je otvorio predsjednik o. Romualdo Jereb zgodnim govorom, u kojem je iztaknuo zadatok skupštine, da se članovi porazgovore o cilju družava, djelatnosti i uspjehu iste. Predsjednik je nasploh upozorio na misao, koja je ovo družvo udjelotvorila, a ta je ljubav prema prebl. Majci božanskoga unesega Spasitelja, koju ljudi sav svjet, te joj najveći važni umjetnici posvetuju svoje radnje, a narod po raznim

darovima poklanja svoju ljubav. Ta ljubav očituje se u prinosima i darovima za ovo druživo, koje je u prošloj godini uspjelo da prikupi priličnu, ali još nedostatnu gradjevinu glavnicu. — Nakon predsjedničkog ustanade tajnik g. dr. R. Linčić, da izvesti o upravi i radu družvenoga odbora, koji je rad obzirom na broj i vrst članova tako obzeban, a gledom na način sredstva za prikupljanje prinosa tako raznovrsan i neograničen, da je tajnik bio printinjen priobčiti skupštini same neke glavnije čine odaborske djelatnosti. — Ta se djelatnost ravno vidi u blagajničkom uspjehu, što je skupština zadovoljno slušala, pak tajnikovo izvešće odobrila.

Iza toga izvestio je blagajnik preč. g. M. Marušić o družvenim racionalima potanko. Odboru je uspјelo u dve godine obstanka družava prikupiti 27.872 člana, a u novcu čistih 63.891 kruna, koja je svoju kamatnosnu u raznim novčanim zavodima uložena. — Dobro je još spoimeno blagajnik, kad bi se skupštini mogao prikazati i još bolji uspjeh, kad bi svi članovi izvršili svoju dužnost, odnosno obećanje, na koje se računa samo onda, kad se izpuštuju, a drži, da će se to radom odbora doista i polučiti u budućoj godini.

Buduć nije sa nikoje strane bilo prijedloga da se slučajni predloga, zaključio, je predsjednik skupštine, preporučivši družvo svim članovima, da i oni svojim družvenim položajem i uplivom, u prigodama zagovore ovo plemenito družvo, kako bi mu uspješno podstojao hram ovoga znamenitog hrvatskoga svetisa; i tad zaključi drugu glavnu skupštini.

Uvjereni smo, da će svi Hrvati svojski poraditi na čast Majke Božje, a njihovom prenguču i trudu ne će izostati Božji blagoslov; jer svaki i najmanji dar osobno prinesen, te posredovanjem pribavljen, uložen će biti za izgradnju svetisa hrvatskog naroda, kojemu je udijeljena izvanredna blagodat prebl. Đivejic i Gospe Marije time, što je na državu Hrvatu posvetila horakovom svoje sv. kuće na Trsatu, gdje je Svetišnji po njezinom zagovoru podiojur i svedjer diši potrebnom čovječanstvu nebrojene duhovne i tjelesne milosti.

Prički sud u hrvatskom Primorju ukinut. Službene novine hrvatske vlade priobčuju, da je danom dne 10. t. m. dokinut prički sud u kotaru susakom i u gradu Bakru Županije modruško-riecke.

Koliko se je izvezlo drva iz Rieke god. 1902.? U godišnjem izvješću trgovacke komore na Rieci iztiče se, da je izvoz drva iz Rieke u godini 1902. znatno pao. Izvoz rečene godine bijaše od priješnje godine manji za 548.189 q. ili za 5400 vaguna. Od ovoga manjka pada no dozice 250.204 q. Izvještaj iztiče nadalje kako bijaše opravdano nastojanje riecke trgovacke komore, da se spoji Rieku sa Bosnom putem željeznice, a „Novi List“ dostavlja tomu, da bi komora imala puno više prava da traži željeznicu, koja bi činila pristupnim ogromne šume u Lici i u ostaloj gornjoj Krajini.

Bolujuće na želuden upozorujemo na oglas gosp. ljekarnika P. Jurisića u današnjem broju, koji u svojim pakračkim kaplijama preporučuje izvrstno sredstvo proti želudeničnim bolestima.

Listnica uredničtva i uprave.

Gosp. prof. I. M. u V. i g. Fr. S. u C.: Radi pomanjkanja prostora u budućem broju.

Gospodarska Sveza za Istru,

registrana zadruha na ograničeno jamčenje u Puli.

I.

Platili su nadalje pristupnju i jedan zadružni dio: Lindarsko družvo za stednju i zajmove u Lindaru; Posojilnica in Hranilnica u Podgradu.

Tko se želi obskrbiti pravim paravnjim maslinovim uljem
kao što i svakovrstnim naravnim vinom
neku se obrati na tvrdku

Ant. Tranić, Pola,
Via Marianna br. 7.

HRVATI,
kupujte svu papir za pušenje
Družbe sv. Cir. i Met.
za Istru.

RODOLJUBI!
Kupujte samo Cirilo - Metodijiske Žigice!

Mlatilnice i
čistiionice za žito,
slamoreznice, vinsko preše i mlatilnice,
preše za siero, pumpe za svaku porabu,
plugova itd. dobiva se uz nizke cene
i iz najboljega gradiva u skladištu
tvrdke

ZIVIC i DR. u TRSTU
Via Commerciala 2, polog Irga vojnare.

Zahvaljujte pravilno

kranjski brinovec
dvostruko žgan, od
Frana Ćveka u Kamniku (Kranjska).
Traži se solidan zastupnik za Istre.

Sve strojeve za
poljodeljstvo i vinarstvo.

Novovrstne stiskalnice za uljike,
stiskalnice (preše) za vino sa novim diferencijalnim tiskalom,
hidrauličke stiskalnice za vino,

novosti pri aparatu proti peronesperi te za sumporanje,
mlinove za gradiće posve nove konstrukcije,

nove svelike na acelin za hvatanje letalnih zareznika (insekti),
silajke za vino, clevi za vino, konobarako
orudje, takodjer i sve druge gospodarske strojeve kao
trieure, vitle, mlatilnice i t. d.

salje uz najjeftinije tvorničke cene . . .

I.G. HELLER,
Beč, Praterstrasse 49.

Katalozi badava i franko.

Dopisnje se u svim janicima.

SLAVONSKA BILJEVINA i pakračke kapljice za želudac

to su dva lička, koja su si takovom brzinom put prokrta, kao što riedko koje sredstva. Obadvj ova lička postaju su u najkratjem vremenu vanredno objektivna u narodu. Uzrok da je narod ta sredstva tako brzo zavolio, leži u njihovoj osobitoj vrstnosti i važnoj sigurnoj djelovanju.

Slavonska biljevina se rabí proti vrski kašici, pa ma isti još kako zastaren bio, rabi se osobilim uspjehom proti teljku disanju, hrapavosti u grlu, prsobolji, proliskivanju itd. Eto što piše Katarina Fuchs iz Mirovica:

„Zurim se snabditi Vam, da je uspješ Vaše slavonske biljevine kod moje bolesni upravo sjajan bio. Patili sam već 7 godina na strašnom kašiju i telkom disanju, probala sam već svu moguću sredstva, ali uzakad, dok nisam nadolazila na Vašu slavonsku biljevinu, koja mi je zdravje povratila.“

Od stec. Vam se zahvaljuje Vaša zahvalna želudaca i Pakračke kapljice su izvanredno sredstvo proti svima bolestima želudaca i

Svakome, koji bud na kakvoj želudaci boli pati, nemogu li došta preporučiti. Grč u želudac zatvoriti, neuređenost stolicie, nemac na jelom, zgaravica, zlana žila, glavobola odstrane se s ovim sredstvom najsigurnije i najtemeljnije.

Treba pisati Petru Vidmaru u Cazmu i gospodinu učitelju Topaloviću u Oroljku zp. Slakovci, sto je pravog da b, a potonje od 20-godisnjeg želudaci bolesni izlečelo. Svaku će dobiti i od jednog ili drugog za odgovor, da su im samo Pakračke kapljice zdravje povratila.

Sva zahvalna pismo stođe kod menje svakome na uvid. Svaku flascu mora imati limeni zaklopac i na zaklopac učitavati: „Ljekarna, plavon oru Pakrac“. Koje flasice to nemaju jesu palvorene, koje će interesu svoga zdravlja ne treba nipošto primiti. Cijena im je slijedeća:

Slavonska biljevina 1 hoca 1 K 20 h.
Pakračke kapljice 1 K 20 h.

Manje od dva flasice ne saljem, ali ne moraju biti obavide flasice od jedne vrsi n. pr. može se namoliti 1 hoca Slavonske biljevice i 1 hoca Pakračkih kapljica. Saljem svaki dan postanskim pouzećem i zaračunam za klišticu, lovnari list i pakovanje 40 br. Naručite neka se salju hravatima na likerniku.

P. Jurisića u Pakrac, Slavna ulica 5.

Istarska Posujilnica u Puli.

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na stednju od svakoga, ako i nije član istoga 4 1/4 % kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na stednju uložene iznose do 100 K bez pred-
nosa do 400 K uz odakz od 8 dana, iznose do 1000 K uz odakz od

14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odakz.

Zajmove (posude) daje samo zadragarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati od 9.7. do 1.8. mjeseca.

osim lipnja i avgusta mjeseca od 9—12 prije podne.

i blagajna nalazi se u Via Giulia br. 5, prizemno lievo, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.